

Використання залишків освітніх субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам у 2022 році.

Згідно зі статтею 103² [Бюджетного кодексу України](#) цільовим призначенням освітньої субвенції є її спрямування на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та тих, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти у закладах фахової передвищої та професійно-технічної освіти.

Невикористані залишки коштів за освітньою субвенцією у разі забезпечення в повному обсязі обов'язкових виплат на оплату праці з нарахуваннями педагогічним працівникам на поточний бюджетний рік засновники можуть спрямовувати на оновлення матеріально-технічної бази закладів та установ освіти відповідно до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених [постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6](#), із зазначеною в ньому послідовністю.

Перелік напрямів, на які насамперед можуть спрямовуватися залишки коштів за освітньою субвенцією, визначено пунктом 3 Порядку та умов, а саме:

- ✓ придбання шкільних автобусів для перевезення дітей із закладів загальної середньої освіти, які будуть оптимізовані/об'єднані/реорганізовані;
- ✓ оснащення закладів освіти персональними комп'ютерами та мультимедійним обладнанням, засобами навчання та обладнанням для навчальних кабінетів початкової школи, фізики, хімії, біології, географії, математики, інформатики
- ✓ придбання підручників і посібників (у тому числі електронних) для закладів освіти;
- ✓ оновлення навчальної та матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти, які оптимізовані/об'єднані/реорганізовані або які повністю укомплектовані і до яких будуть довозитися учні закладів загальної середньої освіти;
- ✓ здійснення заходів, пов'язаних із забезпеченням пожежної безпеки;
- ✓ ремонт і придбання обладнання для їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти;
- ✓ підключення закладів освіти до Інтернету, насамперед у сільській місцевості;
- ✓ будівництво нових туалетних приміщень і реконструкцію, капітальний та поточний ремонт туалетних приміщень закладів загальної середньої освіти, в яких початкову освіту здобувають не менше 20 осіб, їх облаштування санітарно-гігієнічним обладнанням та розроблення відповідної проектної документації;
- ✓ заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших

заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану.

Цей перелік не є вичерпним. Статтею 80 [Закону України «Про освіту»](#) визначено, що майно (тобто матеріально-технічна база) закладів та установ освіти включає будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інші цінності.

Отже, залишки коштів за освітньою субвенцією, що склалися на кінець бюджетного періоду, за рішенням засновника можуть бути використані на будь-які напрями, що стосуються оновлення матеріально-технічної бази закладів та установ освіти, зокрема поточний та капітальний ремонт закладів, придбання обладнання для їдалень (харчоблоків), сучасних меблів, оснащення закладів освіти персональними комп'ютерами й мультимедійним обладнанням, засобами навчання та обладнанням для навчальних кабінетів, STEM-лабораторіями, оснащення необхідним обладнанням інклюзивно-ресурсних центрів тощо.

Також пунктом 8 Порядку та умов відповідним місцевим радам надано право:

- передавати кошти субвенції та залишки субвенції минулих років у вигляді міжбюджетного трансферту іншим місцевим бюджетам;
- розподіляти залишки субвенції на кінець бюджетного періоду відповідними рішеннями, а також додатково понад обсяги субвенції планувати та здійснювати з місцевих бюджетів оплату поточних та капітальних видатків закладів та установ освіти, що визначені у статті 103² Бюджетного кодексу України, включаючи погашення бюджетних зобов'язань минулих років, узятих на облік в органах Казначейства.

15 березня 2022 року до Бюджетного кодексу України були внесені зміни, **якими в умовах воєнного стану** або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності **органам місцевого самоврядування або військовим адміністраціям дозволено** приймати рішення, як виняток з положень Бюджетного кодексу України (частини четвертої статті 103² і частини четвертої статті 103³), **про спрямування залишків коштів:**

- ✓ **освітньої субвенції**
- ✓ **субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами,**

збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, на:

- заходи територіальної оборони, у т.ч. на облаштування укриттів і бомбосховищ (роз'яснення у [листі МОН № 1/9102-22 від 10.08.2022](#)),
- задоволення продовольчих потреб цивільного населення,
- евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема, на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів,
- облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування,

- оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану.

Чи потрібно змінювати головного розпорядника коштів для використання залишків освітніх субвенцій громадою за іншими цільовими призначеннями, ніж передбачались у минулому бюджетному періоді?

Визначення головного та інших розпорядників бюджетних коштів відбувається за рішенням місцевої ради або військової адміністрації і повинно відповідати їх повноваженням у відповідній сфері (зокрема, в частині освіти, соціального захисту, охорони здоров'я тощо) в залежності від вимог законів і заходів, дотримання яких слід забезпечити під час їх реалізації та можливостям виконати завдання бюджетної програми.

Наприклад, проведення заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану (перебування ВПО у тимчасових пунктах проживання та місцях тимчасового перебування), здійснюється на основі розробленої та прийнятої місцевої (цільової) програми. На підставі затвердженої місцевої програми, вносяться зміни до рішення про бюджет територіальної громади та визначаються відповідальні виконавці залежно від змісту заходів.

Для прикладу - у випадку заходів із забезпечення харчуванням ВПО, можливо доцільним буде визначення як виконавця орган з питань праці та соціального захисту відповідної ради (за умови його утворення), який виконуватиме функцію замовника послуг з харчування для зазначеної категорії осіб.

Для здійснення видатків за вказаною програмою, у т.ч за рахунок спрямування залишків освітніх субвенцій, використовується **КПК 3230** «Видатки, пов'язані з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із введенням воєнного стану».

Для організації, наприклад, процесу тимчасового проживання внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб необхідно прийняти відповідне розпорядження сільським, селищним, міським головою, яким затвердити перелік закладів освіти та інших установ для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб в них.

Для можливості спрямування видатків, у т. ч. залишків освітніх субвенцій потрібно скласти та затвердити місцеву цільову програму, або внести зміни до існуючої, передбачивши заходи, наприклад з оплати ремонту місця тимчасового перебування евакуйованих осіб (ВПО), із забезпечення надання послуг з перевезення гуманітарної допомоги автомобільним транспортом тощо - за **КПКВ 3242** «Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення» (або за **КПКВ 3230** «Видатки, пов'язані з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із введенням воєнного стану»).

Використання за подвійним призначенням приміщень закладів освіти як споруд цивільного захисту регулюється [постановою КМУ від 10.03.2017 №138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту»](#). Згідно п.10 вказаної постанови, саме **балансоутримувач забезпечує утримання захисних споруд та**

інших споруд, що повинні використовуватися для укриття населення, а також підтримання їх у стані, необхідному для приведення у готовність до використання за призначенням відповідно до вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд. З огляду на вищезазначене, **рекомендуємо фінансування заходів щодо покращення технічного стану вказаних захисних споруд проводити через виконавчий орган з питань освіти за КПКВ 1010 та 1021.**

Отже, чи змінювати головного розпорядника коштів для використання залишків освітніх субвенцій за напрямками, обумовленими воєнним станом, потрібно вирішувати у кожній громаді залежно від конкретних обставин.

У разі необхідності спрямування коштів на виконання місцевих програм з реалізації заходів та робіт з **територіальної оборони та мобілізаційної підготовки** місцевого значення, виконавцями яких визначені установи (організації), які утримуються за рахунок коштів державного бюджету (територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, військові частини, підрозділи Національної поліції та інші) Мінфін рекомендує застосовувати новий код ТПКВК МБ **9800** «Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів» (лист МФУ від 30.08.2022 № 05120-08-6/19304).

При цьому, затвердження місцевих цільових програм, зокрема, на підтримку Збройних Сил України, та укладання угод між надавачем та отримувачем Субвенції бюджетним законодавством не передбачено.

У разі спрямування залишків коштів освітніх субвенцій з державного бюджету за напрямками, визначеними пунктом 22² розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу, шляхом передачі міжбюджетного трансферту між місцевими бюджетами Мінфін тим же вище зазначеними листом рекомендує застосовувати існуючі коди ТПКВК МБ, а саме **9770** «Інші субвенції з місцевого бюджету».

Таким чином, за вище зазначеними напрямками у 2022 році можна використовувати залишки коштів за освітніми субвенціями, які склалися на кінець 2021 року.

А от щодо *освітньої субвенції, субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами*, які надаються місцевим бюджетам у 2022 році відповідно до закону про Державний бюджет України на 2022 рік, то вони спрямовується лише за цільовим призначенням. Залишки коштів таких субвенцій на кінець бюджетного періоду сформуються лише в кінці 2022 року.

Довідково: відповідно до [Закону про Державний бюджет України на 2023 рік](#), залишки освітньої субвенції будуть вилучені до спеціального фонду державного бюджету і планується здійснення Кабінетом Міністрів України нового їх перерозподілу місцевим бюджетам.

Посилання на НПА та ресурси, що згадані у роз'ясненні:

- ✓ Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI «Бюджетний кодекс України». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>;
- ✓ Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF#Text>;
- ✓ Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>;
- ✓ Лист МОН № 1/9102-22 від 10.08.2022. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/instruktivni-listi>
- ✓ Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-%D0%BF#Text>;
- ✓ Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» від 03.11.2022 № 2710-IX. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>

(с) Ця публікація стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.